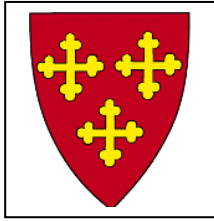

Å være der hvor barnet er

Vestby kommune

Øståsen Barnehage

ÅRSPLAN

2023/2024

Granittveien 1. 1555 Son

Terese.Lekang@vestby.kommune.no

Kari.Hagen@vestby.kommune.no

40 42 63 20

Innhold

Barnehageloven, rammeplanen og årsplan.....	2
Øståsen barnehage.....	2
Barnehagens visjon.....	3
Barnehagens satsningsområder i 2023-2024.....	3
Kompetanseutvikling.....	4
Kompetanse plan for barnehagen	4
Barnehagens verdigrunnlag.....	5
Barn og barndom.....	5
Demokrati.....	6
Mangfold og gjensidig respekt.....	7
Likestilling og likeverd.....	7
Barnehagens formål og innhold;.....	8
Bærekraftig utvikling.....	8
Livsmestring og helse.....	8
Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg.....	9
Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek.....	10
Barnehagen skal fremme danning.....	11
Barnehagen skal fremme læring.....	12
Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap.....	13
Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk.....	15
Medvirkning barna.....	16
Samarbeid og overganger.....	18
Når barnet begynner i barnehagen –foreldreaktiv tilvenning.....	18
Overganger innad i barnehagen.....	19
Overgang mellom barnehage og skole.....	19
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	20
Samarbeid med andre.....	21
Planlegging, vurdering og dokumentasjon.....	22
Tilrettelegging av det allmenpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.....	22
Barnehagens arbeidsmåter – progresjon-fagområder.....	23

Å være der hvor barnet er

Barnehageloven, rammeplanen og årsplan

Vestby kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i [barnehageloven](#), og forskrifter.

[Rammeplanen](#) forplikter barnehagene til å utarbeide en egen årsplan som skal være et arbeidsredskap for barnehagens personale, og som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser. Barnehagens ledelse skal lede prosessen med å utarbeide årsplanen i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre. Årsplanen fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg (SU). Årsplanen skal vise hvordan barnehagen arbeider med å omsette rammeplanens formål og innhold, og barnehageeiers lokale tilpasninger og pedagogisk praksis.

I kommuneplan 2019-2023 for Vestby kommune er det overordnede målet for barnehagene: *“Barnehagen skal bidra til omsorg, lek og læring i et inkluderende miljø ut fra barns ulike forutsetninger”*.

Øståsen barnehage

Øståsen barnehage er en kommunal barnehage, den ligger sør i kommunen. Den ligger i Son, i nærhet av skog og sjø ved siden av Catosenteret. Gangavstand til Son sentrum muliggjør turer til blant annet bibliotek og andre kulturelle arenaer. Vi er bidragsytere til både Brevik og Son skole slik at våre barn vil treffe skolevenner fra begge kretser.

Øståsen barnehage åpnet august 2002.

Vi har 4 avdelinger.

Avdeling Gråstein: 1-2 år

Avdeling Steinrøysa: 2-3 år

Avdeling Knausen: 3-4 år

Avdeling Svaberget: 5 år

Vi samarbeider på tvers av avdelingene og ønsker å jobbe ut ifra tanken om at barnehagen er «ett hus». Dette innebærer at vi kan gå på turer sammen, «passe» hverandre sine barn, «dele» på personalet, besøke andre avdelinger, dele erfaringer og ideer. Alle er ansvarlig for alle barn uavhengig av hvilken avdeling barnet tilhører.

For oss i Øståsen barnehage er det viktig at barna opplever trygghet og tilhørighet. For å oppnå dette bruker vi deler av dagen på å dele barna i mindre grupper innad på avdelingen. Vi bruker ofte faste grupper og faste voksne. Noe som skaper trygghet og forutsigbarhet for barna. Barna blir da tryggere på å utforske og oppdage på egenhånd utenfor gruppetiden. I mindre grupper vil det være lettere for personalet å høre og følge opp barnas initiativ og innspill, og vi voksne kan undre oss sammen med barna og jobbe videre med deres ideer.

Aldergruppenes navn er:

Revebarn: 2018 barna. Froskebarn: 2019 barna Gresshopper: 2020 barna Marihøner: 2021 barna

Å være der hvor barnet er

Barnehagens visjon

Å være der hvor barnet er

Det betyr at barna skal møte voksne som er fysisk og mentalt til stede i alle situasjoner. Barna skal møte omsorgsfulle voksne som støtter og motiverer dem til videre utvikling.

Barnehagens satsningsområder i 2023-2024

Språkstimulerende arbeid med fokus på inkluderende kommunikasjon.

Satsningsområdet vårt er barns språkutvikling. Vi skal jobbe med språkstimulerende aktiviteter og kommunikasjon som fremmer barnets språkutvikling og et inkluderende barnehagemiljø. Barns språk utvikles gjennom samspill og samtale med andre. Språkstimulerende arbeid i barnehagen foregår gjennom hele barnehagedagen. Det skjer i kommunikasjon med andre i hverdagsaktiviteter som rutinesituasjoner, spontane hendelser, lek og planlagte aktiviteter.

I Øståsen barnehage skal vi ha et godt språkmiljø der relasjonen mellom barn og voksne skal være preget av trygghet og omsorg. Personalet er reflektert i måten å kommunisere på, og vi skal være gode språkmodeller i alle situasjoner som støtter barnas språkutvikling. Gjennom barnehageåret skal vi ha fokus på språkutviklende samtaler i spontane og planlagte situasjoner.

Å være der hvor barnet er

Språkårshjulet er et verktøy vi bruker for å sikre et variert språkmiljø med repetisjon og kontinuitet av arbeidet. Hver måned har vi faste sanger, rim/regle, overbegrep, munnmotorikkøvelse, regeltekst og en lyd vi skal jobbe med. Målet med språkårshjulet er ikke at barna skal kunne flest mulig sanger, bokstaver og rim når de begynner på skolen. Målet vårt er at barna skal oppleve et språkmiljø med god kvalitet, som vil gi dem et godt grunnlag for videre språkferdigheter.

Bøker er et godt utgangspunkt for samtaler og utvider barns språkarena. I bøkens verden

får barna høre om andre steder, temaer, situasjoner og tidsperspektiv enn det de erfarer her og nå i hverdagen. Gjennom samtaler om bøker kan barnet øve opp evnen til å tenke abstrakt ved å tenke på hva som har hendt eller kommer til å hende. Samtalene kan også gi barna mulighet til å snakke om følelser og hvordan de opplever vanskelige situasjoner, ubesvarte spørsmål eller utfordrende temaer. I samtale får barna mulighet til å si hva de tenker og mener, samtidig som de lærer seg å lytte til og respektere andres meninger, tolkninger og perspektiver.

Gjennom vår satsning skal vi sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser.

Kompetanseutvikling

«Barnehagen skal være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen». (Rammeplanen 2017:37)

Vestby kommune bistår barnehagene med kompetanseutvikling. Tiltak i kompetanseutvikling gjelder for ansatte i alle barnehagene, og skal bidra til å gi barnehagene i Vestby en felles kompetanse for å utvikle den pedagogiske kvaliteten i barnehagen. Det tilbys ulike kurs og faglige nettverk. Noe er for barnehage og noe er tverrfaglig som samarbeid med barnevernet.

Kompetanseplan for barnehagene ligger her [VK+Kompetanseplan+for+barnehager+2022-2025+\(1\)\(2\).pdf](#)

Vestby kommune ved Resultatområdene Barnehage og Skole inklusiv Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) i samarbeid med Universitet i SørVestNorge (USN) får fra høsten 2023 midler fra Statsforvalteren til *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering*. Prosjektet vil omfatte både det allmennpedagogiske og det spesialpedagogiske området i barnehage og skole. Prosjektperiode er tenkt å vare i 3 år.

Barnehageeier gjennomfører blant annet:

Felles veiledning for nyutdannede barnehagelærere i kommunale barnehager.

Kompetanseplan for barnehagen

Personalet i barnehagen vil delta på en kompetanseheving fra Utdanningsdirektoratet. Det er en digital kompetansapakke der personalet skal gjennom digitale kurs, fagstoff, refleksjon og drøfting. Gjennom dette kursløpet vil personalet bli observante i forhold til barnas

Å være der hvor barnet er

barnehagemiljø. Personalet vil øke kompetanse til å arbeide systematisk med å fremme et trygt, godt og inkluderende barnehagemiljø.

Grøntflagg:

Vi deltar på kompetansehevings tiltakene gjennom Grønt flagg satsingen i Vestby kommune.

Kompetanseheving vil bli jobbet med i det daglige, på avdelingsmøter, plandager, pedagogiskledermøter, personalmøter og refleksjonsgrupper.

Barnehagens arbeid med psykososialt miljø

Barnehagene i Vestby har utarbeidet handlingsplan med felles rutiner for det psykososiale miljøet. Denne rutinen finnes på hjemmesiden [Barnehagemiljø - VESTBY KOMMUNE](#). Rutinen tar utgangspunkt i de endringene som kom med i barnehageloven fra 01.01.2021. med lovparagrafene §§ 41, 42 og 43. Barnehagen fortsetter arbeide med å implementere lovverket slik at det er kjent for alle ansatte og også foreldre. Å arbeide forebyggende er en av de aller viktigste faktorene for å lykkes med arbeidet i å sørge for at alle barn opplever å ha et trygt og godt psykososialt miljø.

Barnehagens verdigrunnlag

Vårt syn på barn er at de er aktive og utforskende og som i samspill med andre barn og voksne selv skaper læring og utvikling. Barnet er forskeren og den voksne skal være medforskende og medundrende sammen med barnet. Barn lærer og utvikler seg gjennom sansing og stimulering. Barna skal ha mulighet til å tenke og undre seg, få mulighet til å gå inn i problemløsninger og komme med egne tanker/forslag. Vi kan kalle det "mulighetsorientert pedagogisk arbeid" der vi bygger videre på barnas initiativ, forslag og ideer. Dialog mellom barn og mellom barn og voksne sees som et bærende fundament for læring og utvikling.

" Det barnet gjør sammen med en voksen i dag, vil det gjøre alene i morgen". Vygotski

Vi ser på prosessen mot et mål som den viktigste delen av arbeidet med barn, der vi ikke har fokus på selve resultatet eller produktet i de temaene og områdene vi jobber med. Vi tenker at barns felles opplevelser og felles erfaringer gir ny kunnskap som styrker samhørigheten og økersosialkompetanse.

Barn og barndom.

«Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt.» (Rammeplan 2017:8)

Vi skal legge rette for at barna opplever glede i en trygg hverdag. Vi tenker at en trygg hverdag for barna er at den er forutsigbar. Vi tenker at barn allerede er aktive individer som er opptatt av å utforske seg selv og verden omkring. Barn er alltid "i gang" og de er her og nå. I lek og samspill med gjenstander, natur, barn og voksne får de ulike erfaringer som de kan ta med seg i videre lek. Man kan si at barna dannes i disse møtene, og en viktig forutsetning er at man ikke på forhånd vet hvor man havner. I leken kan barna trekke seg ut uten å tape ansikt dersom de

Å være der hvor barnet er

opplever at den blir for "farlig". I leken er det lov å øve seg uten å være redd for å gjøre feil. Samtidig ønsker vi at barnehagen skal bidra til at barna utvider erfaringene sine og at vi kan hjelpe dem til å oppdage nye aspekter ved fenomener. Vi ønsker at barna skal erfare at det er mange ulike måter å oppfatte, forstå og erfare fenomener. Barnegruppa er da et naturlig utgangspunkt for å synliggjøre dette. I Rammeplanen (2017) angis hvilke erfaringer barnehagen skal gi barna, for eksempel fagområdene. Barn og voksne veksler på å ta initiativet til aktiviteter, lek og læring. Begge parter må kunne påvirke aktivitetene. Personalet skal bygge på det barna er opptatt av, og utfordre dem videre. Voksenrollen er viktig for å vise barna muligheter, innføre nye temaer og utvikle barns språk som redskap for tenkning og kommunikasjon.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi har faste rutiner gjennom dagen.
- Vi viser glede over å møte og være sammen med barnet
- Vi gir barna mulighet til å delta i (faste) aktiviteter i felleskap med andre barn.
- Vi støtter barna i å ta selvstendige valg
- Vi tilrettelegger for at barna opplever mestring som enkelt individ og som gruppe.
- Vi viser respekt for barnas lek samtidig som vi er til stede i leken. Vi støtter, veileder og hjelpe barna til å videreutvikle den ved for eksempel å innrede lekekrok med rekvisitter som utvider leken og tilrettelegger for læring, tilgjengelige voksne som bistår hvis barna trenger veiledning, hjelp til konfliktløsning, inkludere flere barn med nye rekvisitter og roller.

Demokrati

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får en anledning til å ytre seg, bli hørt og delta.» (Rammeplan 2017:8).

Med dagens økende mangfold er det viktig at vi respekterer ulikheter. Vi skal være gode rollemodeller som tar barna på alvor og viser respekt for fellesskapets og barnas egne ønsker og behov. Vi jobber for et inkluderende fellesskap der vi sammen med barna er undrende og nysgjerrige overfor likheter og ulikheter. Vi arbeider mot at barna gjennom sin rolle og deltagelse i barnehagens hverdag skal kunne påvirke og oppleve å få et innblikk i det demokratiske samfunn som vi er en del av.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi er oppmerksomme overfor barnas behov, ytringer og interesser. Dette gjelder i forhold til både verbal og nonverbal kommunikasjon.
- Barna får ta egne avgjørelser sett ut fra alder, modenhet og egne forutsetninger
- Vi har samlingsstunder, møter og barnesamtaler hvor vi drøfter og reflekterer om ulike normer og tema.
- Vi tar med oss barnas perspektiver når vi lager planer og når vi tilrettelegger for aktiviteter og lek.
- Vi gjennomfører foreldremøter og foreldresamtaler der foresatte skal bli hørt og sett.
- Vi gjennomfører brukerundersøkelser årlig, der innspill fra foreldregruppa tas med når ny handlingsplan utarbeides.

Å være der hvor barnet er

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.» (Rammeplan 2017:9).

Vi skal se og anerkjenne barnet for det det er og fremme dets nysgjerrighet om likheter og forskjeller. Mangfold i familie-former skal synliggjøres og alle barn skal få sin familie speilet i barnehagen. Vi skal bidra til at barna får kjennskap og respekt for det samiske mangfoldet.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- I samlingsstund og prosjektarbeid bidrar vi til at barna får felles oppgaver, erfaringer og opplevelser hvor vi kan oppleve fellesskap og det å lære sammen og av hverandre.
- Lage hus med bilder av barnets familie
- Deltagelse i Forut sin barneaksjon.
- Eventyr og fortellinger fra forskjellige land og kulturer.
- Lage plakater med flagg, ord på forskjellige språk, tradisjonsdrakter og mat.
- Markering av ulike høytider og merkedager.
- Vi arrangerer "stolthet" uke i juni. Tema: «Regnbueloven».

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn:» (Rammeplan 2017:10)

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi tilrettelegger for at alle barn har like muligheter uansett bakgrunn, funksjonsevne, språk eller kjønn gjennom samtaler, samlinger, litteratur, digitale verktøy, tilrettelegging av aktiviteter og lek.
- Barna får like muligheter til å velge hva de ønsker å leke og leke med.
- Vi respekterer og støtter de valg barnet tar.
- Vi er bevisst vår egen rolle i forhold til hvilke holdninger og verdier vi har. Vi tar hensyn til hverandre og respekterer ulikheter.

Å være der hvor barnet er

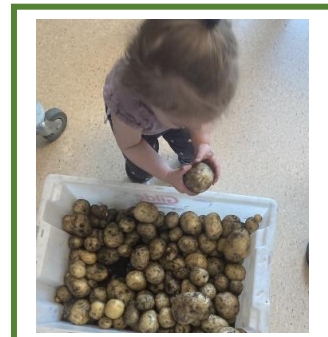
BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

Bærekraftig utvikling

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen» (Rammeplan 2017:10).

Øståsen barnehage har siden 2013 vært sertifisert som Grønt flagg barnehage. Formålet med Grønt flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning. I år er vi sertifisert med en handlingsplan som omhandler, kompostering, kjøkkenhage og økologisk dyrking. Alt man trenger av frukt og grønnsaker får man kjøpt i butikken, men vi ønsker å gi barna opplevelser og erfaringer med at man kan dyrke frem frukt og grønnsaker selv. Vi ønsker at barna skal kunne delta i prosessen fra et lite frø og helt til maten er laget og klar til å bli spist. Gjennom kompostering ønsker vi å begrense avfallsmengden vår og produsere egen jord til kjøkkenhagen.

Vi er i gang med arbeid med kjøkkenhage og økologisk dyrking. Gjennom det kommende året ønsker vi å bli gode på det å ha og drive en kjøkkenhage og kunne kompostere egen jord, men vi har også lyst til å ta dette litt lengre – økologisk. På barnehagens uteområde har vi drivhus, grønnsakskasser, bærbusker og frukttrær. Vi har varm og kald kompost (Handlingsplan Grønt flagg for Øståsen barnehage2023/2024).

Livsmestring og helse

«Barns fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette» (Rammeplan 2017:11)

«Barna skal ha mulighet til ro, hvile, og avslapping i løpet av barnehagedagen. [...] Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner» (Rammeplan 2017:11)

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi ivaretar hvert enkelt barn og barnegruppens behov ved å se, lytte til, snakke med og kartlegge barnas interesse og utviklingsnivå. Utfra barnets interesser og utvikling
- planlegger vi og legger til rette for aktiviteter som barna mestrer og som de kan øve på å mestre.
- Vi støtter barnet i å mestre motgang, håndtere utfordringer og hjelpe dem med å bli kjent med egne og andres følelser.
- De yngste barna har sovestund etter lunsj og ellers etter behov. De eldre barna har hvilestunder og rolige aktiviteter. Deler av dagen deler vi barna i mindre grupper.
- Vi legger til rette for ulike fysiske aktiviteter som fremmer motorisk utvikling, samhold og glede. Vi har tur dager hver uke der vi utforsker ulike miljøer. En fast

Å være der hvor barnet er

sanglek/bevegelseslek hver måned, har aktiviteter på grusbanen ved barnehagen, har regelleker, lager hinderløyper ute og inne.

- Barna delta i å finne frem utstyr, dekke bord og rydde opp etter måltidene.
- Barna delta på å tilberede og lage varmmat.
- Vi er engasjerte voksne som sitter sammen med barna under måltidet.
- De yngste barna får hjelp til å lære å spise selv, og til å sette ord på, kommunisere hva de ønsker å spise. Vi er gode språkmodeller som setter ord på gjenstander og handlinger.
- De eldre barna får hjelp og støtte til å bli selvstendige når det gjelder å forsyne seg og tilberede maten. Vi er gode samtalepartnere under måltidet der ulike tema blir tatt opp.
- Vi gir barna god tid slik at de kan gjøre det de mestrer selv.
- Vi observerer og vurderer det psykososiale miljøet i barnegruppen.
- Vi har nulltoleranse for krenkelser og varsler styrer hvis vi oppdager, eller hører om krenkelser, mobbing fra barn eller voksne.
- Vi bruker «Handlingsplan for et godt psykososialmiljø i Vestby» og samarbeider med foreldre om tiltaksplaner.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg

«I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for». (Rammeplanen 2017:19)

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet, trivsel og læring. Derfor kommer omsorg alltid i første rekke. Vi skal sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen.

For å få trygge barn som trives og opplever tilhørighet, er vi avhengig av kompetente og sensitive voksne som gir barna den omsorgen de til enhver tid har behov for.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi er nære voksne som holder barna i hånden, tar dem på fanget, stryker på dem, gir en klem, løfter dem opp, setter oss ned til barnets høyde.
- Vi viser glede, sier hei med barnets navn når de kommer i barnehagen, og «hade» når barnet går hjem.
- Vi respekterer og anerkjenner barnet på en empatisk måte, ved å erkjenne barnets følelser og opplevelser som virkelige og viktige. Når et barn er lei seg får det trøst, når et barn er frustrert eller engstelig hjelper og veileder vi dem til å få utløp for og bearbeide følelsene på en hensiktsmessig måte. Når et barn blir frustrert over at klossehuset det lagde ble revet ned. Skal den voksne anerkjenner at barnet synes det var dumt at huset det hadde brukt så mye tid på og som barnet var veldig

Å være der hvor barnet er

fornøyd med nå var blitt ødelagt. Den voksne tar seg tid til å lytte til barnet og hjelper barnet med å finne løsninger. Barnet får forståelse for at det er greit å føle som det gjør, men får også hjelp til å komme videre i følelsen og finne en løsning.

- Vi veileder og hjelper barnet med å sette ord på egne og andres følelse ved for eksempel å stille spørsmål som: «*Er du sint? Ble du lei deg når...?, Tror du han/hun ble redd når...? Hva skjedde nå?*»
- Vi er tydelige voksne som setter grenser for barna når vi vurderer det som nødvendig.
- Vi tar barnet på alvor i enhver situasjon ved å se det, forsøke å lese barnets nonverbale kommunikasjon og lytte til hva det har å si. Dette gjør vi også i de situasjonene der vi må ta en beslutning som går på tvers av det barnet ønsker å oppnå. Dette gjør vi ved å samtale med barna: «*Hva er det du ønsker nå? Jeg forstår at du synes det er gøy å løpe inne, men det blir bråkete for de barna som spiser lunsj. Du kan få lov å løpe når vi kommer ut*».
- Vi gir barna oppgaver som de mestrer og oppgaver som de trenger å øve på. I læringsprosessen gir vi barna positive tilbakemeldinger, støtte og oppmuntring.
- Vi støtter og oppmuntrer barna til å vise omsorg for andre å kunne ta imot omsorg. Dette gjør vi ved å sette ord på og stille spørsmål til omsorgshandlinger og ytringer som barnet gjør, som eksempel «*Jeg ble glad når du ga meg en klem*», «*Ble du lei deg når det ikke ble din tur på huska først? Vil du ha en klem?*», «*Jeg tror hun ble glad når du hjalp henne med å ta av skoene*».
- I situasjoner der det er forventet at barnet skal vise omsorg eller kunne ta imot omsorg veileder og hjelper vi barna, dette kan for eksempel være i konfliktsituasjoner.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

«*Leken skal ha en sentral plass og lekens egenverdi skal anerkjennes*».

(Rammeplanen 2017:20).

Lek er barnas egen måte å lære, bearbeide og skape noe nytt på. Gjennom leken utvikler og videreutvikler barn sosiale, språklige og kroppslige ferdigheter. Å leke er en måte å lære seg livets spilleregler på samtidig som det er en kilde til glede. Barn leker ikke for å lære, men fordi det er gøy. I barnehagen skal vi legge til rette for utvikling av leketemaer og barna skal få impulser og ideer til utvikling av leken. Vi skal ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken og fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Gjennom barnehageåret fordyper vi oss i ulike tema og jobber med felles prosjekter. Når vi jobber på denne måten kan barna få opplevelser og erfaringer som de kan ta med seg og utvikle i leken. Med en felles forståelse kan det være enklere for barna å forstå hverandre, lekens innhold og tema i leken. Det igjen kan bidra til at barna mestrer å delta og inkluderer andre i lek.

Å være der hvor barnet er

- Vi setter av tider hver dag til frilek inne, på turer og i utetiden. Deler av dagen er barna i mindre lekegrupper.
- Vi deler rommene inn i soner med lekematerialer og inventar som er tilgjengelig for barna og som gir rom for ulike typer lek som rollelek, konstruksjonslek, sanselek og boltrelek. Avdelingene er innredet ut fra hvilke behov de ulike barnegruppene til enhver tid har. Vi tilfører nye materialer, leker og rekvisitter i forhold til tema og prosjekter vi jobber med. Vi observerer hva barna leker og leker med og på bakgrunn av observasjonene tar vi bort eller tilfører nye, eller mer av de lekene, gjenstandene eller rekvisittene.
- Avdelingen skal bære preg av hvilke tema og prosjekter vi jobber med, i form av bilder, gjenstander, leker, rekvisitter og det som barna lager.
- I språkarshjulet og i tilknytning til tema og prosjektarbeid har vi faste regelleker og sangleker som barn og voksne leker sammen. Dette kan være leker som krever samhandling, samarbeid og samspill.
- Vi tar initiativ til og deltar i konstruksjonslek, boltrelek, sanselek og rollelek ved å late som om i spontane og planlagte situasjoner.

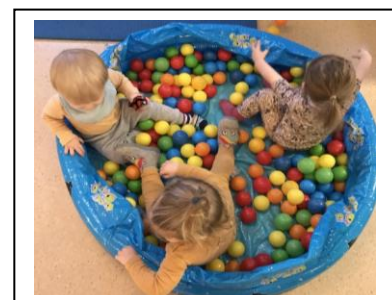
Barnehagen skal fremme danning.

«Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp» (Rammeplan 2017:21).

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne væremåter og handlinger i samspill med andre mennesker. Barnet utvikler sin identitet og selvstendighet i felleskap med andre ved å samle erfaringer gjennom hva det gjør, hvilke tilbakemeldinger det får av andre og hva det opplever. Derfor ser vi det som en viktig oppgave at vi anerkjenner barna som individer med tanker, følelser og intensjoner, og støtter deres forsøk på å skape mening i den verden de er en del av.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi tar barnas følelser, ønsker, tanker og meninger på alvor. Vi støtter barnas aktivitet, engasjement og deltagelse i fellesskapet ved å gi barnet og barnegruppen positive tilbakemeldinger. Eks: På småbarnsavdelingen er de voksne en støtte i leken. Barna trenger hjelp til å oppnå kontakt, være i lek, inngå kompromisser, ta hensyn til andre og samtidig hevde seg selv. Et barn tar en dukke fra et annet barn. Det andre barnet henter en dukke til og gir det til barnet. De voksne veileder og oppmuntrer og gir positive tilbakemeldinger. Et barn gråter og er lei seg, et annet barn trøster. De voksne gir barnet positive tilbakemeldinger.
- Vi viser respekt for barnas opplevelsesverden ved å lytte og prøve å tolke barnas nonverbale språk og være observant i forhold til det de uttrykker i handling.
- Vi er gode rollemodeller for hvordan man tar kontakt med en annen, starter en lek og innbyr til vennskap.

Å være der hvor barnet er

- I planlagte aktiviteter som samlingsstund, aktiviteter og tur legger vi til rette for meningsfulle opplevelser ved å presentere ulike tema.
- Vi synliggjør og fremhever mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring, og verdsetter ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet.
- I hverdagsituasjoner som måltid, påkledning, samspill, konflikter og lek veileder vi og støtter barna i å ta andres perspektiv og se en sak fra flere synsvinkler.
- Vi hjelper barna til å reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger. Vi hjelper barna med å lære seg selvregulering.

Barnehagen skal fremme læring.

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om barns nysgjerrighet og lyst til å leke, utforske og mestre» (Rammeplanen 2017:22).

Vi har en helhetlig tilnærming til læring der vi ser omsorg, lek, læring og danning i sammenheng. Vi mener at omsorg må ligge i «bunn» i alle situasjoner i barnehagen. Barn må være trygge for at de skal ta til seg læring. Det handler om den fysiske omsorgen og barnas basisbehov. Det handler om å møte barnets følelser, behov og bygge tillit. Vi skal bygge relasjoner til det enkelt barn og gruppen, samtidig som vi legger grunnlaget for læring og utvikling. Som en del av å inkludere barna i felles aktiviteter skal vi fange opp deres uttrykk/ytringer og koble deres innspill til hverandre.

Barn

lærer gjennom førstehåndserfaringer hvor de kan se, høre, røre og gjøre. Og de lærer gjennom forklaringer og beskrivelser med ord. Ved å gi barn felles erfaringer og opplevelser, gir vi dem en felles kontekst å bearbeide og lære det de har opplevd. Det gir fellesskapsfølelse og en felles referanseramme i dialogen, leken og læringen.

Lærings situasjoner oppstår gjennom planlagte og spontane øyeblikk i barnehagehverdagen. De spontane lærings situasjonene oppstår ofte i lek, der læringen er preget av barnas undring, nysgjerrighet og trang til utforskning. I de planlagte lærings situasjonene som for eksempel samlingsstund har personalet planlagte tema og aktiviteter.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi har planlagte fellesaktiviteter som samlingsstund og prosjektarbeid der vi jobber med ulike tema. Her lar vi barna vise vei og vi tar aktivt del i og løfter fram barnas interesser og engasjement til spennende prosjektarbeid.
- Vi har en veiledende deltagelse i alle situasjoner både spontane og planlagte, der vi er undrende og reflekterende i samspill med barna. Det kan være å undre seg over småting i hverdagen,

Å være der hvor barnet er

som det å finne ut at den lille boksen passer inn i den store, men ikke motsatt, at noe er mykt å ta på mens noe er hardt, at ballen triller når den blir kastet, men det gjør ikke den firkantede boksen eller at vann og mel blir til en deig.

- Vi setter ord på handlinger og gjenstander og gir barna språklig støtte i samspill, lek, planlagte aktiviteter og rutinesituasjoner som måltid, påkledning og stellesituasjoner. Når vi er i garderoben og hjelper barna med å kle på seg bruker vi språket aktivt, beskriver hva vi gjør og stiller spørsmål som for eksempel, "Hvor skal du ha på luen? Nå setter vi luen på hodet og sko på beina."
- Vi støtter barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skaper forståelse og mening sammen med dem. Dette gjør vi ved å stille åpne spørsmål som legger grunnlag for refleksjon og ikke riktige eller «gale» svar. Som for eksempel. «Hva tror du/dere? Hva ser du/dere? Hva tror du/dere skjer nå?»
- Vi støtter og beriker barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner ved å ha oppmerksomheten rettet mot og å sette ord på det barnet er opptatt av. Ett eksempel kan være: Barna står og ser ned i en pallekarm som er i grønnsakshagen. En voksen kommer bort og ser at det er fullt av larver på kålen. Barna begynner å stille spørsmål om hva slags larve det er, hva den spiser osv. Den voksne vet hva larvene heter, men gir ikke svaret til barna fordi hun ønsker å få barna til å finne svar selv med hjelp av den voksne. Det kan vi finne ut av sammen og slik starter larve til sommerfugl prosjektet.
- Vi har planlagte aktiviteter som byr på utfordringer, krever samarbeid og samspill, hvor barna kan bidra i egen og andres læring.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap.

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne.»

[...] Personalet skal forebygg, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» (rammeplanen 2017:22-23).

Sosialkompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom lek og samspill med andre. Det handler om å ta tur i samspill med andre, gi uttrykk for egne ønsker og samtidig regulere seg etter andre. Det handler om å forstå og følge regler, og om å oppfatte og reagere på andre sine ønsker og behov. Å utvikle barnets sosiale kompetanse gir grunnlag for å etablere vennskap og inngå i gode relasjoner gjennom hele livet. En sentral oppgave for oss er å bygge gode relasjoner til barna og å hjelpe barna med å bygge gode relasjoner til hverandre.

Å være der hvor barnet er

Vi skal være tydelige og lydhøre, sette ord på det som skjer i samspillet mellom barna og hjelpe barna til å reflektere over ulike perspektiver. Vi skal støtte barnas selvfølelse, samtidig som vi hjelper dem med å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Vi skal være der hvor barna er og jobbe med å skape et inkluderende miljø der vennskap kan etableres og opprettholdes. På en tydelig og omsorgsfull måte skal vi gi tilbakemeldinger på hva som er uakseptabelt når det oppstår krenkende atferd. Vestby kommune har en egen handlingsplan om hvordan vi skal forebygge og håndtere krenkelser og mobbing. «Handlingsplan for et godt psykososialt miljø i barnehagene i Vestby kommune».

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi gir tid til lek i løpet av barnehagedagen slik at vennskap kan etableres og vedlikeholdes. Rommene og lekesonene er tilrettelagt for lek som kan inkludere flere barn med lekemateriale som er tilgjengelig for barna.
- Vi er til stede der hvor barna er og kartlegger, observerer og har samtaler med barna slik at vi på best mulig måte kan sette sammen grupper, støtte barna i samspill og forebygge, stoppe krenkelser og ekskludering.
- Vi har samtaler om, og jobber med tema vennskap og fellesskap i samlingsstunder der vi reflekterer om og utformer normer for hvordan vi er med hverandre, hvordan vi snakker til hverandre og hvordan vi kan hjelpe og støtte hverandre.
- Vennskap, inkludering, følelser og krenkelser er gjennomgående i alle prosjektarbeid og jobbes med i lek og alle hverdagssituasjoner.
- Vi har nulltoleranse for fysiske og psykiske krenkelser og hjelper barn som utsettes for eller utsetter andre for dette. Vi sier vent, stopp det der er ikke greit, og snakker med barna i etterkant av hendelsen.
- Barna får støtte i å sette egne grenser for hva det oppleves som greit, og veiledning og hjelp til å gi uttrykk for disse grensene. Vi trener på at barna skal si stopp når de føler at noen trår over deres grenser, og vi veileder og hjelper barna til å sette ord på det de føler.
- Samtidig som vi hjelper barna med å sette egne grenser hjelper og veileder vi dem til å respektere andres grenser. Vi sier stopp, og forsøker å få barnet til å se hvordan det andre barnet har det eller opplever situasjonen. Vi stiller spørsmål som: *“Hva hendte nå? Hørte du at Lisa sa stopp/nei? Nå ble ... lei seg”, “... syns ikke det var greit”*.
- I konfliktsituasjoner er vi «brobyggere» som hjelper barna til å finne egne løsninger ved å stille spørsmål, støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger.

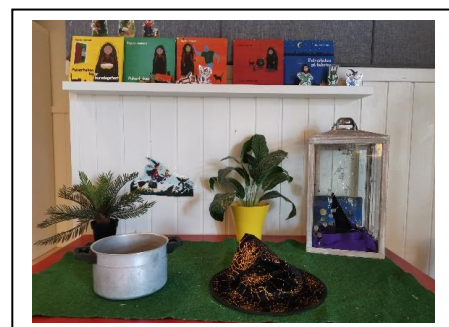
Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk.

*«Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling»
(Rammeplanen 2017:23).*

Å utvikle språk er noe av det viktigste som skjer i et barns liv. Det er med på å forme vår identitet, det gir mulighet for fellesskap og følelse av tilhørighet. Språket er betydningsfullt fordi det er et viktig redskap for barns læring, det å gjøre seg forstått i lek og for å kunne inngå i relasjoner og dialog med andre. I barnehagen utvikles barnas språk gjennom samspill med andre mennesker. Derfor skal vi være der hvor barnet er og legge opp til gode dialoger og svare verbalt på de signalene som barna sender. Vi skal skape trygge og forutsigbare rammer der kommunikasjonen er tydelig. I spontane og planlagte læringssituasjoner jobber vi for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- I alle situasjoner setter vi ord på handlinger og gjenstander. Det kan for eksempel være i rutinesituasjoner som påkledning der vi er bevisst på å benevne klær og kroppsdeler. *«Nå skal vi ta på votten, da må vi ta hånden inni den.»* Eller i måltids situasjoner der vi er bevisst på at barna skal øve seg på å benevne, spørre fremfor å peke. *«Vil du ha brød? Kan du spørre Nils om han kan sende deg brødet?»*
- Vi følger språkarshjulet vårt, har samlingsstunder, lesestunder og aktiviteter hvor det oppleves spenning og glede ved høytlesning. Vi oppmuntrer barna til å fabulere med ord, lyd, rim og rytme. Eksempel på hvordan vi jobber med lyd fra språkarshjulet: Vi snakker om hvor i munnen lyden lages og hvordan vi former munnen. Ved bruk av språkposer synes barna det blir ekstra gøy. Vi trekker opp bilder eller gjenstander som starter på månedens lyd og legger trykk på lyden når vi sier hva som er trukket ut av posen. Kims lek med tingene fra språkposen kan brukes for å ha fokus på å si lyden. Hos de yngste barna er bilder og gjenstander tilgjengelig for samtale. Hos de eldre barna lager vi for eksempel rim eller historier av tingene. Vi bruker konkrete - for å forankre forståelsen for de yngste, og for å bygge bredde og dybde i vokabularet for de eldre.
- Bøker er tilgjengelige for barna og vi samarbeider med biblioteket i Son der vi deltar på lesestunder og låner bøker. Hver avdeling har sin sone for lesing.
- I planlagte aktiviteter, rutinesituasjoner, lek og hverdagsituasjoner inviterer vi barna til samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg og reflekter. Den voksne lytter og gir barna mulighet til å fortelle hva de mener med det de sier. (Dette kan dreie seg om oppfatninger som vi tar for gitt).

Å være der hvor barnet er

- Den voksne stimulerer barnas verbale og non-verbale kommunikasjon ved å involvere alle barna i samtale og samspill hvor vi blant annet bruker konkrete, flanellografer, hånd-fingerdukker, bilder og bøker.
- Vi stiller lukkede spørsmål til de yngste barna for å inkludere dem i språklig deltagelse i samtaler og når vi bruker bøker/bilder.
- Vi stiller åpne spørsmål som ikke har gitte svar for å oppmuntre barna til å verbalisere sine tanker, ideer og meninger og konfrontere hverandre med ulike oppfatninger. Spørsmål som viser til hva barna tror, tenker eller mener om noe, for eksempel. «Hva tror dere kommer til å skje nå? og Hva ville dere ha gjort hvis ...?».
- I samtaler inkluderer vi hverandre, ved å stille spørsmål som for eksempel. «Skjønnte dere hva Hilde mente? Det var viktig, Pål, kan du gjenta det slik at alle kan høre?» slik at samtalen ikke bare involverer den voksne og ett barn om gangen.
- Vi arbeider med flerspråkighet ved at vi inkluderer de ulike språkene og snakker om de i samlinger og i ulike hverdagsaktiviteter. For eksempel: Vi bruker nøkkelord fra bøker og oversetter dem til de ulike språkene barna har. Foreldre er gode hjelpere.

Medvirkning barna

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov» (Rammeplanen 2017:27).

Medvirkning er viktig for at barna skal føle seg verdsatt, at de betyr noe, og at meningene og oppfatningene deres om seg selv og sitt liv er verdt å høre på for andre. Vi skal se og høre på barna. Når vi gjør det, viser vi respekt for dem, og vi viser dem at de er viktige og betyr noe i fellesskapet. Medbestemmelse og selvbestemmelse er en del av medvirkning.

Medbestemmelse går ut på at barna er med på å bestemme i saker som angår dem selv, sammen med andre. Det kan for eksempel være hvor de skal leke, hvem de skal leke med, og hva de skal leke.

Selvbestemmelse (autonomi) handler om å ta egne valg og bestemme over seg selv. Det er barnets egne verdier og interesser som styrer handlingene deres. Selvbestemmelse er en individuell prosess og opplevelse som har betydning for trivselen og motivasjon i hverdagen for hver enkelt. Det handler for eksempel om hvilke klær eller leker barnet helst vil bruke, eller hva det helst vil spise, og å selv bestemme hvordan en oppgave eller en aktivitet skal utføres. For at barn skal oppleve medbestemmelse og selvbestemmelse, må vi være sensitive voksne som lytter, ser, tolker og prøver å forstå hva barnet uttrykker verbalt og nonverbalt. Vi må anerkjenne at barnets tanker, meninger og løsninger er like verdifulle som våre egne. Selv om barn har rett til medvirkning, betyr det ikke at de har plikt til å medvirke. Det er vi voksne som har ansvaret. Vi må vurdere om ansvaret for å ta valg og medvirke blir for stort, og i så fall hjelpe barnet i disse situasjonene.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi kjenner barna godt og gjør vårt beste for å forstå hva barnet har behov for og uttrykker. Barna blir tatt på alvor ved at vi viser respekt for dets tanker, følelser, meninger og løsninger.

Å være der hvor barnet er

- Vi involverer barna i det som skjer og oppfordrer dem til å uttrykke egne ønsker, ideer og følelser.
- Vi er sammen med barna i lek og aktiviteter og observerer hva de er interessert i, hva de leker og hva som betyr noe for dem. Utfra det lager vi planer.
- I gjennomføringen av hverdagslige aktiviteter gir vi rom for barnas innspill og kan endre planene ut fra innspillene fra barna. Vi viser velvilje og interesse for barnas innspill og bygger videre på initiativene deres.
- Vi tar ansvar i de situasjonene barnet ikke er rustet til å ta ansvaret, og er sensitive for når barn skal få slippe å velge, slippe å delta og slippe å uttrykke seg.

Hvordan medvirker barna på småbarnsavdelingene:

Det aller viktigste på en småbarnsavdeling er å følge "barnas pekefinger". Hva peker de på? Hva er de opptatt av? Legge til rette for at barna kan være deltagende ut fra deres forutsetninger.

De yngste barna bruker mye kroppsspråk, "et barn tar deg i hånda og vil ha deg med bort til huska", den voksne er "lydhør" og blir med barnet.

Vi voksne tar aktiv del i det barna er opptatt av og retter blikket dit barnet har sin oppmerksomhet. Et eksempel fra småbarnsavdeling: barna er veldig opptatt av å bygge høye tårn med magnetklosser. De voksne er deltagende og samtaler rundt dette. Vi kommer fram til at de bygger høye skyskrapere. Barn og voksne undrer seg over hva dette er. Vi finner bilder på nettet, samtaler om dette og får nye ideer til hva vi kan bygge.

Vi er der barna er, vi sitter på gulvet sammen med dem og følger barnas initiativ.

Henter barnet en bok leser vi for det.

Leker barna på lekekjøkkenet deltar vi i leken, og vi kan tilføre rekvisitter som puffet ris eller vann. Vi kan tilføre "nye" begreper som for eksempel varm, kald, mye, lite, våt, tørr.

Et viktig element på småbarnsavdeling er å anerkjenne barns følelser. Gi de trøst og omsorg og la dem sitte på fanget ved behov. Er de lei seg og ikke vil delta på det resten av gruppa skal gjøre så tilrettelegger vi for hvert enkelt barn.

Hvordan medvirker barna på storebarnsavdelingene:

Et viktig prinsipp når det gjelder barns medvirkning er å se og lytte til hva de faktisk er opptatt av. Personalet skal delta i barnas lek og aktiviteter der vi bidrar med ideer, tanker og spørsmål. Barn og voksne lytter til hverandre og forhandler hele tiden om hvordan aktiviteten utvikler seg.

Å være der hvor barnet er

For eksempel under måltider skal personalet ta imot barnas tanker og ideer, også når de er uttrykk for en fantasi. Disse ideene kan invitere personalet til et lekende samspill om ulike fenomener. Et eksempel kan være at et barn leker med paprikabiter og samtidig forteller eventyret om "Bukkene Bruse". Personalet utfordres her til å delta i denne (lekne) kommunikasjonen selv om den foregår i et måltid. Mange kan tenke at hensikten med et måltid er kun å spise, ikke leke og kommunisere. Vårt perspektiv er at lek hele tiden veksler mellom "som om"-perspektiv (fantasi) og "som er"-perspektiv (fakta). Kommunikasjon som oppstår i lek kan derfor utvikle seg til en kommunikasjon om fakta. Dette kan altså gi barn mulighet til å medvirke i barnehagehverdagens innhold.

De eldste barna er ofte opptatt av bokstaver og tall, og personalet støtter opp under barnas interesse. Samtidig skal vi foreslå nye og mer utfordrende aktiviteter slik at de kan utvikle seg til sin nærmeste utviklingszone.

At personalet er til stede i leken er viktig for å fange opp barnas interesser. Det gir mulighet for å legge til rette med rekvisitter og lage et rom innbydende for den type lek barna er interessert i. Ved at vi ser at barna er interesserte i å leke lege og sykehus, kan vi finne frem ulike rekvisitter som lege koffert med ulikt utstyr, bilder av kroppen og lage en legekrok.

SAMARBEID OG OVERGANGER

Når barnet begynner i barnehagen-foreldreaktiv tilvenning.

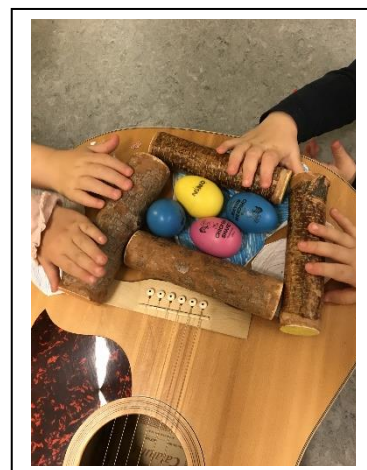
«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet får en trygg og god start i barnehagen» (Rammeplan 2017:33)

Vestby kommunes barnehager praktiserer foreldreaktiv tilvenning. Dette betyr at foreldrene skal være aktivt til stede med barnet i barnehagen den første uken når barnet starter. De første dagene er barn og foreldre til stede i noen timer. Foreldrene deltar sammen med barnet i barnehagens aktiviteter og dagsrytme. For personalet og barnet er det viktig at foreldrene gir oss informasjon om hvordan barnet har det i dag, at hendelser som vi bør vite om blir delt med oss slik som søvn, matvaner osv, at foreldrene oppretter rutiner for hvordan avskjed og henting skal foregå, at foreldrene er tilgjengelig på telefon. Vi vil møte dere når dere kommer i barnehagen og forsøke å etablere rask kontakt med barnet der vi er støttende for barnet, gir nærhet og trøste. Vi vil gi barna sensitiv og stimulerende omsorg der vi tilstreber en relasjon som er preget av lydhørhet, nærhet, ømhet, hengivenhet, innlevelse, evne og vilje til samspill. Vi vil gi trøst, beskyttelse og trygghet i situasjoner som kan virke farlige eller krevende. Vi vil informere foreldre om hvordan dagen til barnet har vært.

Målet er at barnet gradvis skal bli kjent med personalet og de andre barna i barnehagen, og får en god og trygg overgang til barnehagehverdagen.

Før oppstart og i tilvenningsperioden vil foreldre få:

- Tilbud om å komme på besøk i barnehagen.
- Tilbud om å delta på foreldremøte for nye barn.

Å være der hvor barnet er

- Velkomsthfte med informasjon om oppstart.
- Utstyrsliste.
- Årsplan.
- Informasjon om foreldreportalen Mykid.
- Oppstartsamtale i løpet av den første uka eller før oppstart.

Overganger innad i barnehagen

Barnehagen skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter mellom avdelinger innad i barnehagen. (Rammeplanen 2017)

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Foreldre informeres og har en dialog om bytte av avdeling.
- Barna går jevnlig på bli kjent besøk sammen med kjente voksne til den avdelingen som barnet skal flytte til.
- Pedagogiskleder har overgangssamtale med pedagogiskleder på ny avdeling.
- Personalet hjelper barnet med å flytte sine ting på plass på den nye avdelingen.
- Barna kan besøke den avdelingen de har sluttet på i en overgangsfase.

Overgang mellom barnehage og skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordningen. Rammeplan 2017:33)

I Vestby samarbeider RO barnehage og RO skole om et nettverk for overgang barnehage – skole/SFO-skolefritidsordning. Nettverket er en del av felles *Plan for overgang og sammenheng mellom barnehage og skole/SFO*.

[Plan for overgang og sammenheng mellom barnehage og skole/SFO](#)

For at barna skal få en trygg og god overgang til skole og SFO er det viktig at barna blir kjent med det fysiske miljøet, skolevei, begreper som blir brukt i skole/SFO, de som jobber der og at skolen får opplysninger om barnet som skal begynne i skolen.

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi har førskolegrupper hvor barna får ulike oppgaver og hvor vi presenterer og legger til rette for utforsking og lek med blant annet bokstaver, ord, tall og begreper. Vi legger til rette for "trening" på fin og grovmotoriske bevegelser.
- Vi legger til rette for samspillstrening som blant annet å vente på tur, følge regler, turtaking i lek og selvstendighetstrening i forhold til blant annet påkledning, måltid og toalett.
- Barna blir kjent med og øver på å lære grenseobjektene. Villkatten, Stiv heks, Bukkene bruse begynner på skole, Stopp ikke mobb.
- Vi går på tur til skolene og områdene rundt skolen. Det siste halvåret før skolestart besøker vi Brevik - og Son skole der vi låner klasserom og har skoleforberedende aktiviteter.

Å være der hvor barnet er

- Vi har aktiviteter kun for førskolebarna bl.a ekskursjon ut av barnehagen, festkveld for revebarna i barnehagen, sykkelstur og revebarnavslutning. Vi inviterer de andre barnehagene i Son til fotballcup hvor de treffer fremtidige skolevenner.
- Rektor og Sfo leder og eventuelt nye kontaktlærere kommer på besøk i barnehage.
- Vi har overgangssamtale barnehage-skole/SFO med barn og foreldre og skole. (Rektor, kontaktlærer og SFO leder).
- Vi har foreldremøte for foreldre for skolestartere på høsten der rektor fra skolene er invitert.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling», jf. barnehageloven § 1.

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.
(Rammeplan 2017)

Det er barnehagen som skal legge til rette for foreldresamarbeid og for god dialog med foreldrene. Samarbeidet skal skje på individnivå og gruppenivå, det vil si at vi skal samarbeide med foreldrene til hvert enkelt barn og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget SU. Foreldrerådet består av alle foreldre i barnehagen og skal informeres om og ha mulighet til å uttale seg i saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen. Samarbeidsutvalget som består av to representanter fra foreldre, to fra personalet og en fra eider skal ha informasjon om og uttale seg om saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Styrer er sekretær i SU. Barnehagen har en festkomité som består av to representanter fra hver avdeling.

Gjennom samarbeid med foreldre og med vår kompetanse og erfaring, ønsker vi å skape en god og trygg hverdag for hvert enkelt barn. For oss er det viktig at foreldre har tillitt til og trygghet til barnehagen, og vi er åpne for alle spørsmål og tilbakemeldinger foreldre skulle ha. Vi jobber for å etablere et godt og nært samarbeid med alle foreldre, der ønsker og behov tas hensyn til. Samarbeidet skal bygge på en felles forståelse om og interesse for barnets beste og barnets positive utvikling skal alltid være fokus.

Medvirkning og samarbeid mellom hjem og barnehage foregår på ulike måter:

Å være der hvor barnet er

Daglig kontakt:

Den daglige kontakten ved henting og levering er en viktig arena hvor informasjon om barnet utveksles og beskjeder fra foreldre og barnehagen blir gitt. Vi legger ut bilder fra hverdagen på Mykid der foreldre får noe informasjon om hvordan dagen til barnet har vært.

Foreldresamtaler:

Foreldresamtale er en samtale mellom foreldre og pedagog. I samtalen legger vi i fellesskap til rette for videre god utvikling for barnet. I samtalen snakker vi om blant annet barnets trivsel, vennskap og utvikling. Vi har to samtaler i året, og ellers etter behov hos foreldre og barnehage.

Foreldremøter:

Vi har to foreldremøter for alle i løpet av barnehageåret. Vi har eget foreldremøte for de som skal begynne på skole og for de som skal begynne i barnehagen.

Foreldreundersøkelse : vi deltar hvert år i Udir sin foreldreundersøkelse.

Sosiale arrangementer:

Forut avslutning, Lucia, juletreffest og sommerfest. (Juletreffest og sommerfest arrangeres av festkomiteen).

På de sosiale arrangementene kan foreldre bli kjent med personalet, andre foreldre og barn i barnehagen.

På våren møtes vi til fellesdugnad hvor vi og foreldre bidrar sammen til å ivareta barnas utemiljø.

Forventninger til foreldre.

Av erfaring vet vi at det beste for barnet og barnehagen er:

- Vi får den informasjon som vi trenger for å gi barnet en god dag. Det kan for eksempel være forhold som gjelder søvn, mat og samspills hendelser.
- Du viser interesse for hvordan barnets dag i barnehagen har vært.
- Du holder orden i garderoben. Sørger for at barnet ditt har merket tøy og utstyr, og at det til enhver tid har det, det trenger tilpasset årstidene.
- Du gir beskjed på Mykid dersom barnet ikke kommer i barnehagen og henter barnet innen stengetid kl 17.00.
- Du vurderer barnets almenntilstand når du vurderer om barnet skal være hjemme.
- Du gjør deg kjent med Mykid, barnehagens planer og informasjonsskriv. Deltar på foreldresamtaler, møter, råd og utvalg.
- Du svarer på foreldreundersøkelsen, uansett om det er ris eller ros. Forteller til oss og andre det som du er fornøyd med. Er du misfornøyd—fortell det til oss.

Samarbeid med andre

Barnehagene har samarbeid med PPT, barnevernet, helsestasjonen og rehabiliteringstjenesten, hvor vi har et felles mål om å handle til barnets beste.

Å være der hvor barnet er

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene» (Rammeplan 2017:37).

Planlegging:

Planleggingsarbeid i barnehagen foregår på avdelingsmøter, personalmøter, pedagogiskledermøter og planleggingsdager. De overordnede planene for barnehagen som årsplan og periodeplan lages på plandager, pedagogiskledermøter og personalmøter. Detaljplaner for hver avdeling lages på avdelingsmøter.

Vurdering:

På de ulike møtene vurderer vi gjennomføringen av de planlagte tema og aktivitetene som er i periodeplanen. Vi bruker ulike observasjonsverktøy som Tidlig registrering av språkutvikling-TRAS og Alle med for å kunne tilrettelegge for barns trivsel, progresjon og utvikling. I tillegg brukes andre observasjonsverktøy for vurdering av språkmiljøet og det psykososiale miljøet i barnehagen. Resultatene fra foreldreundersøkelsen og tilbakemeldinger fra barn og foreldre tas med i planleggingsarbeidet, med det mål om at vi skal forbedre vår praksis.

Dokumentasjon:

I tillegg til årsplan har barnehagen periodeplaner som stort sett lages for en måned av gangen. Periodeplanen beskriver hva som er tema og arbeidsområde for kommende måneden. På avdelingene blir det som barna har laget hengt opp eller utstilt. Vi deler bilder og skriver dagsrapport fra barnas hverdag på foreldreportalen Mykid.

Bildene vi tar i barnehagen skal ha en hensikt. Det er forskjell på de bildene vi tar i den offentlige arenaen som barnehagen er, og de bildene foreldrene/foresatte tar som privatpersoner av sine barn. Barnekonvensjonens artikkel nr. 16 er tydelig på vårt ansvar i forbindelse med bildebruk av barnehagebarn

- ✓ Bildene skal dokumentere aktiviteter, pedagogiske opplegg og samspill mellom mennesker. Bildene skal derfor være prosessfokusert og ikke personfokusert.
- ✓ Bilder av lettkledde og/eller nakne barn hører ikke hjemme i barnehagen.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder». (Rammeplan 2017:40)

Dette er vår praksis i Øståsen barnehage:

- Vi sørger for at barn som trenger ekstra støtte får det tidlig.
- Barn som trenger ekstra støtte blir inkludert i meningsfulle fellesskap og tilrettelegging blir vurdert og justert etter barnets behov og utvikling.

Barnehagens arbeidsmåter-progresjon.

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang.» (Rammeplan 2017:44)

I rammeplanen er det definert 7 fagområder. Barna skal få muligheten til å utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor disse fagområdene gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.

«Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeidet med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene.» (Rammeplan 2017:47)

Arbeidsmåter-organisering:

Vi deler barna inn i grupper, noen ganger etter alder og andre ganger aldersblandede grupper. Vi vil da lettere se og høre barna og følge opp deres initiativ og innspill der vi voksne kan undre oss sammen med barna og jobbe videre med deres ideer.

Vi tenker at det er viktig at barna opplever tilhørighet i en gruppe og sammen med sine faste voksne. Det vil også gjøre det tryggere å utforske og oppdage andre deler av barnehagen utenom gruppetid.

På småbarnsavdelingene vil vi noen ganger velge at noen barn er inne og noen ute. Dette vil medføre at de barna som er inne ikke alltid har utetid annet enn i sovetiden den dagen. Dette er et valg som vi begrunner ut ifra pedagogiske grunner som har til hensikt å være det beste for barna.

Vi samarbeider på tvers av avdelingene og ønsker å jobbe ut ifra tanken om at barnehagen er «ett hus». Dette innebærer at vi kan gå på turer sammen, «passe» hverandre sine barn, «dele» på personalet, besøke andre avdelinger, dele erfaringer og ideer. Alle er ansvarlig for alle barn uavhengig av hvilken avdeling barnet tilhører.

BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER - PROGRESJON

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområdene som er beskrevet i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang.» (Rammeplan 2017:44)

I rammeplanen er det definert 7 fagområder. Barna skal få muligheten til å utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor disse fagområdene gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.

«Barnehagens verdigrunnlag og formål skal gi retning for og prege arbeidet med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene». (Rammeplan 2017:47)

Arbeidsmåter-organisering:

Vi deler barna inn i grupper, noen ganger etter alder og andre ganger aldersblandede grupper. Vi vil da lettere se og høre barna og følge opp deres initiativ og innspill der vi voksne kan undre oss sammen med barna og jobbe videre med deres ideer.

Det er viktig at barna opplever tilhørighet i en gruppe og sammen med sine faste voksne. Det vil også gjøre det tryggere å utforske og oppdage andre deler av barnehagen utenom gruppetid.

På småbarnsavdelingene vil vi noen ganger velge at noen barn er inne og noen ute. Dette vil medføre at de barna som er inne ikke alltid har utetid annet enn i sovetiden den dagen. Dette er et valg som vi begrunner ut ifra pedagogiske grunner som har til hensikt å være det beste for barna.

Vi samarbeider på tvers av avdelingene og ønsker å jobbe ut ifra tanken om at barnehagen er «ett hus». Dette innebærer at vi kan gå på turer sammen, «passe» hverandre sine barn, «dele» på personalet, besøke andre avdelinger, dele erfaringer og ideer. Alle er ansvarlig for alle barn uavhengig av hvilken avdeling barnet tilhører.

Å være der hvor barnet er

PROGRESJONSPLAN			
FAGOMRÅDET	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Kommunikasjon, språk og tekst	<ul style="list-style-type: none"> Lærer nye ord og begreper gjennom aktiv bruk av peke – og bildebøker. Delta i samlinger med sanger, bevegelsessang, rim og regler. Få opplevelser med eventyr gjennom konkreter. Bli kjent med enkle tegn (tegn til tale) 	<ul style="list-style-type: none"> Gi barna ulike erfaringer ut ifra ulike måter å lese og formidle litteratur. Lese alderstilpassede bøker i gruppe eller en til en. Ha bøker lett tilgjengelig og lese jevnlig. Delta i formidling av eventyr og fortellinger. Kunne uttrykke følelser og behov. Delta i rim og regler. Delta i sang og sangleker. Oppmuntre til undring og refleksjon. Spille enkle spill. 	<ul style="list-style-type: none"> Gi barna ulike erfaringer ut ifra ulike måter å lese og formidle litteratur. Lese alderstilpassede bøker i gruppe eller en til en. Ha bøker lett tilgjengelig og lese jevnlig. Delta i formidling av eventyr og fortellinger. Kunne uttrykke følelser og behov. Delta i rim og regler. Delta i sang og sangleker. Oppmuntre til undring og refleksjon. Spille spill som utfordrer ferdigheter og kunnskap hos barnet.
Kropp, bevegelse, mat og helse	<ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for fysisk lek. Bli kjent med barnehagens inne og uteområde. Bli kjent med barnehagens nærmiljø. Turer i ulendt terreng. Bevegelsessang og minirøris. Erfare hvor maten kommer fra. Do og pottetrening. Lek med vann. Lære å vaske hender. 	<ul style="list-style-type: none"> Bevegelsessanger. Enkle regelleker. Delta på matlaging inne og ute. Delta på forberedelse og etterarbeid av måltid som å dekke bord og rydde/vaske. Kjennskap til hvor maten kommer fra «fra jord til bord». Turer i ulike miljø. Fin – og grovmotoriske aktiviteter. Begynne å kunne kle av og på seg. 	<ul style="list-style-type: none"> Få positiv selvpoppfatning gjennom egen mestring. Sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Lengre turer og få erfaringer med å orientere seg i området. Delta på matlaging inne og ute. Sykkeltrening. Begynnende forståelse for sunt kosthold og god hygiene. Kle på og av seg. Finmotoriske ferdigheter som blyantgrep, klipping.

Å være der hvor barnet er

PROGRESJONSPLAN			
FAGOMRÅDER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Kunst, kultur og kreativitet	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke hele seg i formingsaktiviteter. • Få kjennskap til ulikt materiale og teknikker. • Bruke hele seg i aktiviteter med sang, musikk og drama. • Delta på kulturelle tilstelninger i barnehagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke ulikt materiale og teknikker til å skape og uttrykke seg og kombinere ulike teknikker med hverandre. • Bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne. • Delta på og fokusere på felles opplevelser og kulturelle tilstelninger i barnehagen. • Være bevisste på estetiske opplevelser inne, ute og i naturen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Har tilgang til utstyr og materialer som inspirerer til kreativitet. • Tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede • Møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer • Utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre • Bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk • Opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet
Natur, miljø og teknologi	<ul style="list-style-type: none"> • Få kjennskap til planter og dyr i nærområdet. • Utforske naturen i nærområdet og ta med ting inn i barnehagen. • Få gode opplevelser ute til alle årstider. • Få kjennskap til enkle tekniske installasjoner. • Få kjennskap til kildesortering og resirkulering. • Får erfaringer med gjenbruk av ulike materialer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Får gode opplevelser med friluftsliv året rundt • Får kunnskap om dyr og dyreliv i nærområdet. • Lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi • Tar i bruk gjenbruksmaterialer i ulike aktiviteter. • Utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opplever og utforsker naturen og naturens mangfold • Opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover • Får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og får kjennskap til menneskets livssyklus. • Ser nytten av gjenbruk og tar i bruk gjenbruksmaterialer i ulike aktiviteter.

Å være der hvor barnet er

PROGRESJONSPLAN			
FAGOMRÅDET	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Etikk, religion og filosofi	<ul style="list-style-type: none"> • Føle seg sett, hørt og forstått. • Bli bevisst egne følelser. • Være gode mot hverandre. • Begynnende forståelse for hva som er rett og galt i ulike situasjoner. • Får erfaringer med de kristne høytider som markeres i barnehagen, samt merkedager i religioner og livssyn som er representert i barnehagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å utvikle toleranse, å ta hensyn til andre. • Kunne samtale og undre seg om spørsmål om livet, fødsel, død, normer, verdier, likheter og ulikheter. • Kunne løse konflikter med støtte fra en voksen • Får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen • Markerer merkedager i den kristne kulturarv og merkedager i andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål • Kunne reflektere rundt vennskap og relasjoner • Får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på • Utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap. • Kunne samtale om opplevelser og erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer. • Utvikle toleranse interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssyns tilhørighet.
Nærmiljø og samfunn	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i nærmiljøet. • Være en del av fellesskapet. • Kunne medvirke til egen hverdag etter behov. • Blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer som berører barnas hverdag. • Få opplevelser av samisk kultur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære om nærmiljøet og hva det har å by på. • Utvide sin forståelse om kulturelle likheter og forskjeller. • Kunne medvirke i egen hverdag og delta i prosesser etter behov og interesser. • Besøke biblioteket og låne bøker. • Få kjennskap til og kunnskap om samisk kultur og at samene er Norges urbefolkning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kjennskap til lokalhistorie og bli kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet. • Lære å orienter seg og ferdes trygt i nærmiljøet. • Ha kjennskap til menneskerettighetene og barnekonvensjonen. • Besøke skolene og bli kjent med skoleveien • Besøke biblioteket og finne fram bøker til bestemte temaer • Være medskapende og medvirkende til egen hverdag og oppleve at alle har lik mulighet til deltakelse • Ha kunnskap om samisk kultur og at samene er Norges urbefolkning

Å være der hvor barnet er

PROGRESJONSPLAN			
FAGOMRÅDET	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Antall, rom og form	<ul style="list-style-type: none"> • Blir presentert for finger regler. • Lek med telleregler. • Lek med tall, introdusere 1-5. • Knytte telling og begrepsbruk til kjente konkrete, for eksempel, eventyr og fortellinger. • Leke med former som for eksempel puttekasse, puslespill. • Introdusere barna for begreper som stor-liten, hard-myk, over-under, oppå-ved siden av. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leke med matematiske former og begreper gjennom konkrete, skapende lek og konstruksjonslek. • Delta i samlinger med finger regler, sangleker, eventyr og fortellinger som inneholder en matematisk tilnærming til språket • Sortere leker og kategorisere • Få kjennskap til begrepene høyre og venstre • Spille spill som gir erfaringer og glede med matematiske begreper, som former, farger, sortering, telling, sammenligning og størrelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha forståelse om ulike matematiske begreper som tall, mengder, størrelse • Bruke brettspill, kortspill og digitalespill for å styrke den matematiske kompetansen • Eksperimentere og leke med former, systemer, mønster, mengde • Begynnende forståelse for ukedagene, klokka og tid. • Kunne orientere seg i enkle kart, eksempel skattejakt

Faglig ansvarlig for årsplanen ved styrer: Terese Lekang

Årsplanen ble fastsatt i barnehagens samarbeidsutvalg den: 10.08.23